

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 6.4.2005
KOM(2005) 118 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

Budování evropského výzkumného prostoru (ERA) znalostí pro růst

1. EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR (ERA) ZNALOSTÍ PRO RŮST: PROSTŘEDKY A MOŽNOSTI EU

1.1. Plnění cílů lisabonské strategie

Investice do znalostí jsou nejlepším způsobem, jak může Evropa podpořit udržitelný růst v globalizované ekonomice...

Evropská komise stanovila jako hlavní cíle EU podporovat udržitelnou prosperitu a solidaritu, přiblížit EU občanům a vytvořit z Unie silného globálního partnera. Evropská výzkumná politika a návrh na nový rámcový program, který by napomáhal tuto politiku provádět, odráží závazek splnit tyto cíle.

Výzkum, hnací síla produkce a využívání znalostí, je především základním pilířem při realizaci cílů lisabonské strategie učinit Evropu nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější znalostní ekonomikou na světě, která by byla schopna trvale udržet ekonomický růst, zaměstnanost a sociální soudržnost.

Lisabonská strategie je v podstatě program EU pro sjednocení ekonomického růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti na straně jedné, a společenské a environmentální udržitelnosti na straně druhé. Lisabonská strategie má za cíl zachovat evropský model společnosti pro současné a budoucí generace v podmínkách rostoucí globální konkurence a stárnoucí populace.

Znalosti jsou základem pro všechny složky lisabonské strategie. Dnešní ekonomika a blahobyt občanů se odvíjejí od rozvoje znalostí a jejich přetváření v nové výrobky, procesy a služby. To je zejména případ Evropy, která nemůže konkurovat v oblasti přírodních zdrojů a která nemá v úmyslu konkurovat na základě levné pracovní síly nebo na úkor životního prostředí. Evropa musí konkurovat pomocí zvýšené produktivity a přidané hodnoty výrobků a služeb.

Zároveň jsou znalosti hlavní součástí evropského životního stylu. Znalosti podporují udržitelný rozvoj: zlepšování životní úrovně, kvality života, zdraví a životního prostředí závisí značně na pokroku ve znalostech a jejich využití pro vypořádání se s problémy společnosti.

Investice do znalostí jsou nejlepším a možná jediným způsobem, kterým EU může podpořit hospodářský růst a vytvořit více lepších pracovních příležitostí a současně zajistit sociální pokrok a environmentální udržitelnost. Jinými slovy je to možnost, aby Evropa posílila svůj model společnosti.

Ústřední role znalostí byla uznána skupinou na vysoké úrovni pro provádění lisabonské strategie pod předsednictvím Wima Koka¹. Skupina doporučila realizaci znalostní společnosti jako hlavní prioritu EU. V návrzích na přezkoumání Lisabonské strategie v polovině období Komise zdůraznila, že znalosti a inovace jsou motorem evropského růstu, a navrhla

---

¹ „Čelení výzvě: Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost“, listopad 2004.

opatření pro zintenzivnění snahy o prosazování znalostí pro růst. Evropský parlament plně podpořil tuto myšlenku v usnesení o hlavních směrech budoucí politiky Evropské unie na podporu výzkumu z března 2005 na základě zprávy paní Locatelli².

EU znovu potvrdila lisabonské cíle na nejvyšší úrovni. Při zasedání Evropské rady v březnu 2005 hlavy států a předsedové vlád oznámili, že mají za cíl zvýšit potenciál pro ekonomický růst a posílit evropskou konkurenceschopnost investováním především do znalostí, inovací a lidského kapitálu.

1.2. Zavedení trojúhelníku znalostí výzkumu, inovace a vzdělávání

... dosud investovala EU podstatně méně do výzkumu a vývoje než její obchodní partneři

Aby byla Evropa skutečně konkurenceschopná, musí zvýšit produkci znalostí pomocí výzkumu, šířit znalosti pomocí vzdělávání a uplatnit znalosti pomocí inovací.

Tento „trojúhelník znalostí“ výzkumu, inovací a vzdělávání je nejúčinnější, když se v průvodních rámcových podmínkách zúročí znalosti, které se využijí ve prospěch hospodářství a společnosti.

V současnosti věnuje EU výzkumu a vývoji jen 1,96 % HDP v porovnání s 2,59 % ve Spojených státech, 3,12 % v Japonsku a 2,9 % v Koreji. Rozdíl mezi USA a EU je v současnosti zhruba 130 miliard eur ročně, z nichž 80 % připadá na rozdíly výdajů soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje.

V březnu 2002 stanovila Evropská rada v Barceloně cíl navýšení finančních prostředků na evropský výzkum na 3 % HDP Unie, z čehož dvě třetiny by měly pocházet ze soukromých investic. Při zasedání Evropské rady v březnu 2005 byl tento cíl potvrzen. Pro dosažení cíle musí členské státy a EU vynaložit úsilí na posílení veřejného financování výzkumu a zlepšení „rámcových podmínek“ pro soukromé investice do výzkumu a vývoje a na rychlé využití objevů a vynálezů.

V souvislosti s návrhem na přezkoumání Lisabonské strategie v polovině období Evropská komise oznámila svůj záměr předložit návrhy na opatření, jako např. zavedení daňových pobídek pro výzkum a inovace, přehodnocení pravidel státní podpory výzkumu a inovací, zlepšení a přizpůsobení režimů práva duševního vlastnictví, usnadnění fungování rizikového kapitálu na evropské úrovni a posílení vazeb mezi vysokými školami a průmyslem.

Zároveň klade Evropská komise hlavní důraz na znalostní ekonomiku v mnohých finančních programech EU.

---

² P6_TA-PROV(2005)0077.

1.3. Mobilizace finančních nástrojů EU, které slouží znalostem pro růst

Mnoho programů EU bude prosazovat znalosti pro růst, ale základem znalostní politiky je výzkumný program.

Podle nových finančních výhledů EU pro období 2007-2013 navržených Komisí a z velké části vytvořených na základě Lisabonské strategie bude role znalosti a inovací v budoucím rozpočtu EU posílena. Celá řada nástrojů financování by měla být mobilizována, aby uceleným způsobem napomáhala realizaci znalostní ekonomiky.

Nejvýznamnější jsou:

- **Strukturální fondy a fond soudržnosti** pro posílení znalostní kapacity v celé Evropské unii, prostřednictvím rozšíření kapacit pro výzkum a vývoj v méně rozvinutých regionech a zajištění rozšíření výsledků výzkumu do všech regionů pomocí inovace, vzdělávání a moderní infrastruktury. Výzkum a vývoj, inovace a přechod na znalostní ekonomiku patří mezi nejvyšší priority v rámci tří nových cílů regionální politiky EU (konvergence, regionální konkurenceschopnost a evropská regionální spolupráce);
- **Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace** pro posílení evropské inovační kapacity prostřednictvím podpory inovačních malých a středních podniků (MPS), inovačních sítí, šíření výsledků, transfer technologií a financování technologických inovací pomocí rizikového kapitálu;
- **Nová generace programů vzdělávání a odborné přípravy** pro zvýšení kapacity produkce, ovládání a využívání znalostí v Evropě prostřednictvím integrovaných činností pro celoživotní vzdělávání a odbornou přípravu týkající se především vysokoškolského vzdělání a odborné přípravy výzkumných pracovníků.
- **Transevropské sítě** pro využití pokrokové infrastruktury a systémů odvozených od dalšího výzkumu a vývoje a inovací na celoevropské úrovni (jako například Galileo) a systémů, které je podporují.
- **Nový evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova**, který má za hlavní priority zvýšení konkurenceschopnosti odvětví zemědělství a lesnictví, udržitelné obhospodařování půdy, diverzifikaci hospodářství venkova a kvalitu života ve venkovských oblastech.

Z hlediska výzkumu „trojúhelníku znalostí“ je nový sedmý rámcový program pro výzkum hlavní akcí na podporu vzniku znalostní ekonomiky a pro konkurenceschopnost EU na celosvětové úrovni. Program bude využívat rozpočtovou kapitolu EU pro výzkum a vývoj pro období 2007 až 2013.

2. SEDMÝ RÁMCOVÝ PROGRAM PRO VÝZKUM: 4 CÍLE

Čtyři hlavní cíle pro výzkum EU jsou výsledkem široké veřejné diskuse:

Ve sdělení Komise z června 2004 ohledně budoucí politiky EU v oblasti výzkumu³ byl podniknut krok ke kompletní politice v oblasti výzkumu na evropské úrovni, která se vztahuje na celou řadu potřeb výzkumu a kategorií výzkumu.

Komise navrhla opatření rozvíjející se v několika směrech: konsolidace podpory mezinárodních projektů spolupráce v oblastech významných pro veřejnou politiku; zahájení dlouhodobého partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na podporu technického rozvoje se zaměřením na průmysl; posílení podpory EU na základní výzkum; a přijetí nových opatření v oblastech s vysokou přidanou hodnotou pro EU, jako např. vývoj nových výzkumných infrastruktur jejichž význam přesahuje jednotlivé členské státy.

Tento postoj byl předmětem rozsáhlých diskusí v Radě, Evropském parlamentu, Výboru regionů a Hospodářském a sociálním výboru. Také byl předmětem rozsáhlých konzultací vědecké obce, průmyslu a dalších zúčastněných subjektů. Komise na tomto základě navrhuje nový rámcový program pro výzkum se čtyřmi cíli, z nichž každý je podpořen vlastním programem.

Tyto čtyři programy jsou:

2.1. Spolupráce

dosáhnout vedoucí pozice v klíčových oblastech výzkumu a technologie pomocí spolupráce;

Získat vedoucí postavení v klíčových oblastech výzkumu a technologie prostřednictvím podpory spolupráce mezi vysokými školami, průmyslem, výzkumnými centry a veřejnými orgány v celé Evropské unii, jakož i v celém světě.

S více než polovinou celkového rozpočtu sedmého rámcového programu bude tento program zahrnovat celou řadu výzkumných činností vykonaných v nadnárodní spolupráci, od projektů spolupráce a sítí po koordinaci národních výzkumných programů. V rámci každé tématické oblasti budou pružně využívána všechna opatření a finanční režimy způsobem, který nejlépe napomůže dosáhnout cílů daného tématu. Organizace všech témat do jednoho programu usnadní společné přístupy napříč různými tématy pro zvládnutí náročných úkolů společného zájmu, což také povzbuzuje mezioborový přístup. Katalytický účinek financování Společenstvím na jiné veřejné výdaje výzkum bude posílen zintenzivněním aktivit ERANET, které podpoří výzkum v určitých oblastech pomocí spojených národních programů.

Mezinárodní spolupráce mezi EU a třetími zeměmi je důležitým aspektem tohoto opatření: v závislosti na dotčených tématech budou prováděny specifické akce se zeměmi nebo skupinou zemí mimo EU, kde existuje

---

³ KOM(2004) 353 ze dne 16.6. 2004.

společný zájem.

2.2. Nápady

posílit excelenci evropské znalostní základny prostřednictvím podpory konkurence mezi výzkumnými pracovníky na evropské úrovni;

Podporovat tvořivost a excelenci evropského výzkumu financováním „hraničního výzkumu“ prováděného jednotlivými výzkumnými týmy, které si konkurují na evropské úrovni.

Za účelem dosažení nové dynamiky ve výzkumu prostřednictvím konkurence, která zajistí dosažení excelence a získání špičkových výzkumných pracovníků, bude zřízena Evropská rada pro výzkum, která bude financovat výzkumné projekty ve všech vědeckých a technických oblastech včetně strojírenství, sociálně-ekonomických a humanitních věd. Projekty budou vybrány po odborném posouzení na základě vědecké excelence. Evropská rada pro výzkum bude jednat samostatně pod vedením skupiny špičkových vědeckých pracovníků ze všech oborů, kteří jsou jmenováni Komisí na doporučení vědecké obce. Zřízení Evropské rady pro výzkum v rámci Evropského společenství jí dává záruku úplné samostatnosti.

2.3. Lidé

zlepšit možnosti kariéry a mobility pro naše výzkumné pracovníky;

Rozvinout a posílit lidský potenciál evropského výzkumu prostřednictvím podpory odborné přípravy, mobility a kariérního růstu v rámci výzkumu v Evropě.

Tento program posílí stávající akce „Marie Curie“ na podporu výzkumných pracovníků, přičemž bude věnována větší pozornost klíčovým aspektům rozvoje dovedností a kariérního postupu a posílení vazeb na vnitrostátní systémy.

2.4. Kapacity

a rozvinout a plně využít výzkumných kapacit EU prostřednictvím rozsáhlých infrastruktur, regionální spolupráce a inovačních MSP.

Zvýšit výzkumné a inovační kapacity v celé Evropě.

Zajištění optimálního využití a rozvoje výzkumných infrastruktur; podpora regionálních uskupení zaměřených na výzkum; uvolnění plného výzkumného potenciálu v konvergenčních regionech EU; podpora výzkumu ve prospěch malých a středních podniků; vzájemné přiblížení vědy a společnosti; a rozvíjení a koordinování mezinárodní politiky spolupráce v oblasti vědy a techniky. Prostřednictvím jejich kombinovaného dopadu přispějí tyto programy k rozvoji a posílení evropských pólů excelence v řadě oborů.

3. KONTINUITA, S NOVÝM PODNĚTEM PRO LISABON

Nový program bude stavět na dřívějších úspěších v realizaci evropského výzkumného prostoru,

Sedmý rámcový program zachová nutnou kontinuitu předchozích programů a pokračování nejlepších praxí, ale nebude to „jen další rámcový program“. Jeho obsah, organizace, metody uplatnění a řídicí nástroje mají za cíl zásadním způsobem přispět ke znovuzahájení lisabonské strategie.

3.1. Důraz na témata výzkumu spíše než na „nástroje“

přidáním vesmíru a bezpečnosti do stávajících oblastí výzkumu.

Šestý rámcový program měl za cíl napomoci vytvoření evropského výzkumného prostoru. Klade velký důraz na nové nástroje na strukturování výzkumného úsilí a překonání roztržitosti. Za účelem dosažení kritického množství zdrojů a zabránění roztržitosti byl šestý rámcový program zacílen na vybraný okruh témat a předmětů.

Sedmý rámcový program bude pokračovat v podpoře vytváření evropského výzkumného prostoru, který je ve středu zájmu evropské výzkumné politiky. Klade však velký důraz na témata výzkumu v oblastech, kde by EU měla posílit a lépe využít svou znalostní základnu, rozvinout vedoucí postavení v technologii a zviditelnit své výzkumné činnosti.

Stanovená témata vycházejí z větší části z témat šestého rámcového programu a odpovídají hlavním oblastem pokroku ve znalostech, slibným vědeckým a technologickým možnostem, které se nyní otevírají, a náročným sociálním, hospodářským a průmyslovým otázkám, které musí EU řešit. Přetrvávající cíl je přispět k trvale udržitelnému rozvoji jak v rámci EU, tak na celosvětové úrovni.

K tématům, která jsou již stanovena v šestém rámcovém programu, jako např. zdraví, biotechnologie, informační technologie, nanotechnologie, doprava, energetika a životní prostředí, se vkládá nové: výzkum v oblasti bezpečnosti a vesmíru, aby byla zohledněna důležitost, kterou EU těmto oblastem v poslední době přikládá⁴.

V rámci každého tématu bude umožněna dostatečná flexibilita pro zacházení s novými tématy vědeckého, průmyslového a politického zájmu. V případě prioritních vědeckých oblastí, které zahrnují několik témat, Komise zajistí koordinovanou horizontální integraci prostřednictvím vhodných interních koordinačních struktur. Jednou z takových prioritních oblastí jsou vědní obory a technologie související s mořem.

---

⁴ V těchto oblastech mohou být vyžadována zvláštní prováděcí pravidla.

3.2. Vycházení vstříc potřebám průmyslu

A posílení vazeb s konkurenceschopností

čerpáním z plánů výzkumu technologických platforem,

a spolupracování m s novým programem pro konkurenceschopnost a inovace.

Posílení investic pro výzkum a zvýšení technologického obsahu průmyslové činnosti jsou nezbytné pro zajištění konkurenceschopnosti evropských podniků. Na evropské úrovni přispívá výzkumný rámcový program k těmto cílům financováním projektů výzkumu a vývoje s významem pro průmysl a podněcováním nejlepších talentů z vysokých škol a podniků ke spolupráci.

Sedmý rámcový program je přizpůsoben potřebám průmyslu. V oblastech, které jsou relevantní pro aktivity průmyslu, budou pracovní programy čerpat ze strategických plánů výzkumu vypracovaných technologickými platformami vedenými průmyslem. Tyto strategické plány výzkumu, které představují evropský rozměr výzev výzkumu, také ovlivňují národní výzkumné programy. Dále berou v potaz tržní potenciál nových vynálezů, a tím pomáhají překonat nedostatky Evropy při uvádění výsledků výzkumu na trh.

Akce na podporu výzkumu pro MSP prováděné vysokými školami a výzkumnými středisky budou podstatně intenzivnější.

Výzkumný rámcový program a rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace budou prováděny současně a s častým prolínáním s cílem podpořit dosažení lisabonských cílů. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace bude například podporovat sítě, které pomáhají MSP účastnit se výzkumného rámcového programu, a financovat program na podporu podnikatelských inovací, jakož i nový nástroj pro rychle rostoucí, inovační MSP s cílem snížit existující tržní mezeru ve financování firem prostřednictvím kapitálových vstupů (*equity market gap*), která zabraňuje MSP využívat výsledky výzkumu.

Rozsáhlé iniciativy průmyslového a technologického výzkumu v evropském měřítku budou zahájeny ve vybraných oblastech se zvláštním významem pro EU (viz níže).

Navíc bude povzbuzována účast průmyslu ve všech finančních režimech a zvláštní pozornost bude věnována na povzbuzení průmyslu k aktivnějšímu přispívání do sítí excelence.

3.3. Posílení vazeb vnitrostátních a soukromých snah

Bude podporovat veřejno-soukromé technologické iniciativy velkého zájmu, jako například inovativní léčiva nebo systémy řízení letového

Posílení vazeb a soudržnosti mezi EU a národními činnostmi a politikami je pro lisabonskou strategii zásadní. To bude dosaženo v sedmém rámcovém programu zejména prostřednictvím zavedení následujících typů rozsáhlých iniciativ s různými zdroji financování:

- „**Společné technologické iniciativy**“ v oblastech velkého evropského veřejného zájmu ohledně témat stanovených prostřednictvím dialogu s průmyslem, zejména v evropských technologických platformách. Tyto technologické iniciativy budou pevně zakotveny v tematických oblastech programu Spolupráce. V této fázi se plánují společné technologické

provozu,

a spojovat
národní úsilí
například
v metrologii a
biotechnologii,

a výběr bude na
základě jasných
kritérií jako je
přidaná
hodnota, pákový
efekt a závazky
soukromého
sektoru na
nejvyšší úrovni.

iniciativy, které mohou mít podobu společných podniků, v oblasti inovativních léčiv, nanotechnologií, embedovaných systémů, letectví a systémů řízení letového provozu, vodíkových a palivových článků, a globálního monitoringu životního prostředí a bezpečnosti. V rámci programu Euratomu mohou společné podniky připadat v úvahu například v případě jaderného odpadu. Ostatní možná témata budou následně určena prostřednictvím práce technologických platforem, například v oblasti energie.

- **Společné provádění vnitrostátních výzkumných programů** na základě článku 169 Smlouvy. Tato možnost byla dosud využita jednou prostřednictvím společného programu klinického výzkumu na vývoj očkovacích látek a léčby HIV, malárie a tuberkulózy. Několik iniciativ týkajících se témat jako například metrologie, biotechnologie, společenských věd nebo vodohospodářského výzkumu se nyní posuzuje. Takové rozsáhlé iniciativy koordinace budou odpovídat strategiím témat v rámci programu Spolupráce.
- **Nové infrastruktury evropského zájmu** zajišťující službu vědecké obci a průmyslu na evropské úrovni. Bude zaveden mechanismus, který se podobá mechanismu používanému pro transevropské sítě, a bude vycházet z prací Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury. Budou hledány výrazné synergie se strukturálními fondy.

Tyto iniciativy mají tři společné vlastnosti:

- Bude o nich rozhodnuto Radou a Parlamentem (nebo Radou po konzultaci s Parlamentem) na základě návrhu Komise v souladu s čl. 166 odst. 3⁵, články 169⁶ a 171⁷ Smlouvy.
- Jsou vhodné zejména pro iniciativy „proměnné geometrie“ sdružující země s největším zájmem.
- Budou prováděny prostřednictvím finančních plánů, které sloučí v různých kombinacích několik zdrojů a druhů financování: soukromé financování; národní financování; podporu z rámcového programu; příspěvky z jiných zdrojů EU, jako jsou například strukturální fondy a Evropská investiční banka (EIB).

Komise v současné době stanovuje v úzkém spojení s průmyslem, vědeckou obcí a veřejnými orgány, které oblasti jsou vhodné pro tyto tři kategorie akcí. Přesné předměty budou určeny na základě dvou druhů kritérií. Obecná kritéria budou zahrnovat přidanou hodnotu akce

---

⁵ „Rámcový program se provede prostřednictvím konkrétních programů vyvinutých v rámci jednotlivé oblasti činností. (...)”

⁶ „Při provádění rámcového programu může Společenství přijmout opatření, a to po dohodě s příslušnými členskými státy, o účasti na programech výzkumu a vývoje prováděných některými členskými státy, včetně účasti na strukturách vytvořených k vykonání těchto programů.“

⁷ „Společenství může vytvořit společné podniky nebo jinou strukturu potřebnou k efektivnímu výkonu výzkumu Společenství, technického rozvoje a demonstračních programů.“

v evropském měřítku a skutečnost, že cílů nelze dosáhnout prostřednictvím „standardních“ finančních programů sedmého rámcového programu. Zvláštní kritéria zahrnují závazky průmyslu na nejvyšší úrovni a kapacitu pákového efektu vnitrostátního nebo soukromého financování v případě společné technologické iniciativy.

Sedmý rámcový program bude také zahrnovat „finanční nástroj na sdílení rizik“ zaměřený na podporu soukromých investic do výzkumu zjednodušením možnosti půjček z Evropské investiční banky (EIB) na rozsáhlé evropské výzkumné činnosti. Tento mechanismus umožní širší poskytování půjček EIB na činnosti VTR (Společné technologické iniciativy, rozsáhlé projekty založené na spolupráci a nové výzkumné infrastruktury).

3.4. Úplné využití potenciálu EU

Za účelem úplného využití výzkumného potenciálu v rozšířené Unii,

Předpokladem realizace ekonomiky a společnosti založených na znalostech je posílená excelence evropského výzkumu, ale také lepší využití velkého, až dosud nevyužitého výzkumného potenciálu, který se vyskytuje v celé EU.

se poskytne zvláštní podpora regionům, MSP a „vědě ve společnosti“.

Je třeba uvolnit a rozvinout potenciál výzkumných skupin v konvergenčních a nejmzdálenějších regionech EU, a aby skupiny mohly konkurovat na mezinárodní úrovni, umožní zvláštní akce nábor výzkumných pracovníků z jiných zemí EU, vysílání výzkumných a řídicích pracovníků, ustavení mechanismu pro hodnocení, získávání a rozvoj vědeckých zařízení. Takové akce pomohou identifikovat potřeby a příležitosti pro posílení výzkumných kapacit stávajících a vznikajících středisek excelence v těchto regionech, které bude možno hradit ze strukturálních fondů.

Pro posílení výzkumného potenciálu evropských regionů se bude podporovat vývoj regionálních „klastrů s rozhodující rolí výzkumu (*research-driven clusters*)“ sdružujících vysoké školy, výzkumná centra, podniky a regionální orgány v celé Evropě.

Synergie sedmého rámcového programu, zejména programu „kapacity“, a regionální politiky EU by měly být posíleny. Komise navrhne strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost, v nichž bude uvedeno, jak by měly národní a regionální orgány odpovědné za řízení programů strukturálních fondů zohlednit priority na evropské úrovni. Výzkum a vývoj (spolu se vzděláváním a inovacemi) jsou prioritními tématy v rámci všech cílů strukturálních fondů, a proto obecné zásady umožní povzbudit řídicí orgány, aby pokračovaly v investicích doplňujících výzkumnou politiku EU.

Bude vynaloženo velké úsilí k podnícení harmonické integrace vědeckého a technického úsilí v evropské sociální struktuře a vybudování demokratické a úspěšné společnosti založené na znalostech. Vybudování znalostního hospodářství je projekt, který vyžaduje podporu široké

veřejnosti. Akce EU budou mimo jiné zaměřené na vývoj soudržné politiky a modelů veřejné správy pro výzkum a vývoj a na zlepšení a rozšíření dialogu o vědě a technice. Bude vynaloženo úsilí pro přilákání mladých generací a žen do kariér v oblasti vědy a techniky a pro integraci problematiky pohlaví do výzkumu. Vzhledem k tomu, že výzkumné činnosti EU mají široký rámec a že představují pozitivní projekt zaměřený na budoucnost, představují cestu k přiblížení projektů EU občanům.

3.5. Racionalizace nástrojů financování

Provádění bude: Šestý rámcový program představil nové „nástroje“ financování, které měly zvýšit účinek financování evropského výzkumu na činnosti výzkumu v Evropě a podpořit vytvoření Evropského výzkumného prostoru.

-racionálnější;

-zaměřené spíše na výzkum než na nástroje; Kladný výsledek této inovace spolu s potřebou zamezit častým změnám způsobu financování výzkumu Evropskou unií vyžadují udržet vysokou úroveň kontinuity, pokud jde o způsoby financování a konsolidaci dopadu strukturování.

Získané zkušenosti z šestého rámcového programu také ukazují, že opatření by mohla a měla být přijata nejen za účelem zlepšení praktického provádění těchto režimů, ale také jejich prezentace a návrhu.

V návaznosti na doporučení skupiny pod vedením Ramona Marimona a na pětileté posouzení rámcového programu, které bylo provedeno skupinou pod vedením Erkki Ormala, byl definován nový přístup, který by měl umožnit, aby politických cílů výzkumné politiky EU bylo dosaženo snadněji, účinněji a flexibilnější cestou.

Bude použit menší soubor jednodušších „programů financování“, jednotlivě nebo v kombinacích, s větší flexibilitou a svobodou, k podpoře různých kategorií akcí.

Cíle výzkumu a cíle výzkumné politiky, včetně těch zaměřených na strukturování úsilí výzkumu, již nebudou shrnuté do „nástrojů“, ale budou jasně a explicitně stanovené v pracovních programech. Pro každé téma, jehož se výzva k podávání návrhů týká, budou definovány vědecké cíle, rozsah činností a předpokládané výsledky. Pracovní programy mohou také upřesnit typ režimu financování, jenž se má použít, a orientační částku dostupného rozpočtu.

3.6. „Méně byrokracie“: zjednodušení řízení programů a lepší zhodnocení peněz

- a výrazné ZJEDNODUŠENÍ, které bude sloužit výzkumným pracovníkům a inovátorům.

Při jednání o budoucí výzkumné politice EU se opakovalo sdělení, že existuje potřeba zjednodušení. Vzhledem k rozšíření rozsahu, časového rozpětí a objemu výzkumných činností EU je zásadním předpokladem podstatné zjednodušení a racionalizace způsobu, jakým rámcový program funguje.

Toho bude dosaženo následujícím způsobem:

- Zmenšením břemena administrativních a finančních pravidel a postupů, snížením požadavků na účastníky, snížením objemu administrativní práce a času potřebného k zahájení projektů. Obecným přístupem rámcového programu bude důvěra k výzkumným pracovníkům. Zvláštní opatření budou zahrnovat větší samostatnost konsorcia, zjednodušení kontrol Komise a jejich zaměření spíše na následné ověřování výsledků, než na předběžné kontroly, což sníží požadavky na informace a zprávy. Budou také zahrnovat: zápis elektronickou formou, aby účastníci nemuseli zadávat stejné informace více než jednou; širší používání dvoustupňového procesu podávání návrhů; a racionalizaci a zkracování procesu konzultace soustředěním práce výborů národních zástupců na posuzování a schválení všech pracovních programů; zlepšením finančního režimu a forem financování prostřednictvím jednoduššího systému pro vypočítání a vyplacení finančních příspěvků a kontrol využívání příspěvků; racionalizace a zjednodušení forem finančních příspěvků Společenství; zjednodušením definice způsobilých nákladů a míry podpory na činnost. Za tímto účelem bylo navrženo rozšířit pokud možno financování prostřednictvím paušální částky a odstranit modely vykazování nákladů;
- Zjednodušením prezentace a používaného jazyku ve všech dokumentech týkajících se rámcového programu (právní rozhodnutí, technické přílohy, pracovní programy, výzvy k předkládání návrhů, smlouvy atd.) a zlepšením komunikace na všech úrovních.

Za účelem zajištění, že opatření odpovídají potřebám účastníků a dosahují žádaného účinku, bude Komise důsledně zkoušet zjednodušující opatření na malých výzkumných subjektech, jako jsou malé společnosti a výzkumné týmy na vysokých školách. Tyto subjekty zjednodušením získají nejvíce, jakož i ty skupiny, které se dosud ve velké míře neúčastnily, jako např. pracovníci výzkumu z nových vysokých škol, méně rozvinuté regiony a nové členské státy.

Zjednodušení provádění rámcového programu ve prospěch výzkumných pracovníků vyjadřuje snahu umožnit jim větší samostatnost a flexibilitu založené na důvěře a odpovědnosti. Čím více bude snaha sdílena všemi orgány EU, tím větší krok lze provést ke zjednodušení. Zjednodušující opatření budou v souladu s ustanovením finančního nařízení o souhrnném rozpočtu EU. Komise brzy předloží návrhy na přezkum finančního nařízení.

3.7. Optimalizace řízení rámcového programu

Dvojnásobný rozpočet bude řízen stejným počtem pracovníků Komise,

kteří budou podporováni externím vedením,

jež bude zajišťovat efektivní řízení a maximální zhodnocení finančních prostředků na výzkum tím, že bude udržovat výdaje na administrativu pod 6 % rozpočtu na výzkum.

Začátek nového a ambiciózního rámcového programu, který představuje nová opatření a posiluje ta stávající, poskytuje příležitost k upravení způsobů, kterými je rámcový program řízen.

Vedení rámcového programu musí být postaveno na třech principech:

- efektivita operací (hodnota za peníze);
- soustředění služeb Komise na stěžejní úkoly strategie;
- jasné úkoly a rozdělení odpovědnosti.

V předcházejících rámcových programech byly útvary Evropské komise vždy schopné plně a účinně zajistit podstatné navýšení rozpočtu. Existují pádné důvody k tomu, aby Komise zůstala zastoupena ve vedení výzkumných programů, mimo jiné především kvůli její jedinečné zkušenosti a celkové znalosti evropského výzkumného prostředí, velice přínosné zpětné vazbě, kterou poskytuje za účelem vytváření politiky výzkumu EU, stejně jako důvěře, kterou členské státy chovají k tomuto programu zaručujícímu vyloučení vyžadování protislužeb (princip quid pro quo).

V sedmém rámcovém programu by však i přesto mohly a měly být učiněny změny.

Při stále stejném počtu pracovníků bude Komise spravovat dvojitý rozpočet na výzkum a vývoj, což znamená provádění všech logistických a administrativních prací, tj. těch, které nesouvisejí se samotnou politikou, mimo služby Komise. Důsledkem toho bude Komise na svou odpovědnost zadávat část činností, které momentálně sama vykonává, externě. To se bude týkat především těch úkolů, které vytvářejí velké množství menších operací bez poskytnutí významnější zpětné vazby pro formulaci projektů a politik.

S tímto přístupem dojde k tomu, že významná část rozpočtu sedmého rámcového programu představující velký počet správních operací bude řízena výkonnou agenturou⁸. Jedná se zejména o tzv. akce Marie Curie, o podporu malých a středních podniků a o správní úkoly související s ostatními projekty VTR včetně výzkumných projektů založených na spolupráci. Stejně se bude přistupovat také k provádění činností Evropské rady pro výzkum (ERC), která pracuje pod vedením skupiny významných vědců. Tímto způsobem bude zajištěno hladké spuštění programu a ERC si bude moci stanovit stupeň samostatnosti a zviditelnění, odpovědnosti a průhlednosti, který bude určující pro její důvěryhodnost. Poté, co ERC prokáže svůj význam, zváží Komise její oddělení jako právně nezávislé

⁸ Výkonné agentury jsou řídicí struktury, kterým Komise na svou vlastní odpovědnost může svěřit úkoly související s řízením programů Společenství. Statut výkonných agentur je definován v nařízení Rady (ES) 58/2003 ze dne 19. prosince 2003.

struktury, která by mohla být založena na základě článku 171 Smlouvy, a využije tak příležitosti k posílení jejího vlivu například mobilizací vnitrostátního financování.

V případě rozsáhlých iniciativ (založených především na člancích 169 a 171 Smlouvy), stejně jako v případě příspěvků EU na koordinaci nebo zavádění vnitrostátních programů, budou řídit přidělené finanční prostředky sami účastníci a zúčastněné subjekty.

Tato opatření, přijatá spolu se zjednodušením, umožní Komisi udržovat výdaje na administrativu pod hranici 6 % rozpočtu na výzkum, který byl stanoven pro šestý rámcový program. Budou sloužit také jako nejspolehlivější záruka průhlednosti a odpovědnosti při zajišťování účinného zavedení rámcového programu. Na základě zkušeností získaných v prvních letech po zavedení sedmého rámcového programu by tento přístup mohl být postupně rozšiřován nebo upravován.

4. ROZPOČET NA VÝZKUM, KTERÝ ODPOVÍDÁ AMBICÍM EU

Zdvojnásobení rozpočtu EU na výzkum není možností, je to nutnost:

Rozhodování o rozpočtu na sedmý rámcový program bude představovat test důvěryhodnosti, který ukáže, jak moc se bude EU snažit sladit své lisabonské ambice s přezkoumáním v polovině období.

Komise připomíná svá dvě sdělení z února a července 2004, týkající se nových finančních výhledů⁹, a navrhuje zdvojnásobit rozpočet EU na výzkum. Činí tak na základě následujících, pečlivě zvážených argumentů:

4.1. Široká podpora činností v rámci rozšířené oblasti působnosti RP vyžaduje zdvojnásobení finančních prostředků

- reagovat na obrovský vědecký potenciál a poptávku po něm v Evropě;

Zahájení nezbytných nových iniciativ a zároveň posílení již probíhajících činností, jejichž dopad a přidaná hodnota jsou všeobecně uznávané, vyžaduje značný nárůst financování výzkumu EU. To by nemělo být bráno jako výdaj, nýbrž jako ta nejlepší možná investice do budoucnosti Evropy.

V určitém období žádalo o účast v rámcovém programu příliš mnoho zájemců a zbytečně mnoho projektů vysoké kvality muselo být zamítnuto čistě kvůli nedostatku financí. Aby tato významná ztráta výzkumného potenciálu mohla být zastavena, je třeba zavést novou stupnici financování.

Zároveň existují přesvědčivé důvody k rozšíření rozsahu rámcového programu tak, aby bylo možno lépe se vypořádat s oblastmi klíčového nebo teprve nově vznikajícího významu.

---

⁹ KOM (2004) z 26.2.2004 a KOM (2004) ze 14.7.2004.

4.2. Posílení financování RP zvýší národní a soukromé investice

- pomoci realizovat 3% cíl

Souběžně se snahami členských států EU bude zdvojnásobení financování v 7.RP hrát dvojnásobnou úlohu při snaze o dosažení barcelonského cíle vynaložit 3 % HDP na výzkum a vývoj.

- využít jeho silný pákový efekt na soukromé investice

Bude tak vyslána jasná zpráva o významu usilovného celoevropského růstu veřejných a soukromých investic do oblasti výzkumu a vývoje v souladu s lisabonskými a barcelonskými cíli. Zdvojnásobení rozpočtu rámcového programu povede u 25 členů EU k vydání 0,96 % jejich HDP na výzkum a vývoj, čímž se tento výdaj přiblíží cílové částce 1 % a bude významně podněcovat členské státy k obnově jejich úsilí.

Způsobí také významný pákový efekt na soukromé investice do výzkumu a vývoje. Každé 1€ veřejného výzkumu a vývoje znamená 93 eurocentů v obchodních investicích do oblasti výzkumu a vývoje. Tento efekt je zpravidla vyšší pro EU než pro vnitrostátní financování („crowding-in effect“) z důvodů vyšších ekonomických multiplikačních účinků vyplývajících z nadnárodní povahy podporovaných projektů EU založených na spolupráci, snížení obchodního rizika díky zapojení klíčových průmyslových aktérů a příspěvi k zajištění použitelnosti výsledků a řešení v rámci celé EU. Zdvojnásobení posílí důvěru podniků v to, že Evropa splní své závazky a nabídne atraktivní budoucnost.

4.3. Zdvojnásobení investic v oblasti výzkumu a vývoje umožní EU zhostit se nových náročných vědeckých a technologických úkolů

- zhostit se náročných globálních úkolů

Náklady na výzkum rostou, a to především z důvodů zvýšeného využívání drahých nástrojů a infrastruktur. K dosažení stejných účinků jako při předchozích rámcových programech je proto potřeba vyšší úroveň podpory.

Vznikají nové vědecké oblasti, které by měly být podpořeny RP. Jsou to především takové vědecké oblasti, které mají velmi výrazné dlouhodobé hospodářské přínosy, vyžadují rizikový a nákladný výzkum, a v jejichž případě má význam sdílet tato rizika a následně odměny na úrovni EU. Žádný členský stát není sám schopen například zvládnout vodíkové hospodářství nebo uskutečnit jadernou syntézu.

4.4. Zásah EU hraje nezbytnou roli ve vytváření výkonnějšího a účinnějšího výzkumného systému

- omezit roztržitost úsilí a investic v oblasti výzkumu;

Vzhledem k tomu, že zásah na úrovni EU má vysokou přidanou hodnotu a respektuje princip subsidiarity, může často představovat výkonnější a účinnější způsob vydávání finančních prostředků na výzkum. Financování evropského výzkumu počítá s kritickým množstvím zdrojů, sdílením znalostí a zařízení mnoha zeměmi, podněcováním šíření výsledků po celé Evropě, poskytováním účinnějšího mechanismu k provádění výzkumu

souvisejícího s celoevropskými problémy (jako je například změna klimatu nebo bezpečnost potravin). Větší objem výzkumu EU znamená menší roztržitost snah díky silnější koordinaci, většímu rozšíření a zdokonalení díky konkurenci. V EU je asi 94% veřejných financí v oblasti výzkumu a vývoje přidělováno na vnitrostátní úrovni, zatímco ve Spojených státech je o podstatné části vládní podpory v oblasti výzkumu a vývoje rozhodováno na úrovni federální.

4.5. Rozšíření 7. RP oživí lisabonskou strategii

- a podpořit
rozvoj a nárůst
pracovních
příležitostí

Zdvojnásobení rozpočtů EU na výzkum bude mít jednoznačně pozitivní dopad na ekonomický růst EU jako celku. Ekonomické modely, které se používají pro hodnocení účinku navrhovaného 7. rámcového programu¹⁰, ukazují, že zdvojnásobení rozpočtu vyvolá každý rok další růst, což povede k očekávanému růstu úrovně HDP v roce 2030 o 0,5 % - 1 % (přes obvyklý obchodní vývoj pozvolného růstu financování RP). Podle těchto modelů dojde zároveň k vytvoření téměř 1 milionu nových pracovních příležitostí a vzroste konkurenceschopnost EU: do roku 2030 vzroste celkový vývoz z EU přibližně o 0,6 %, zatímco dovoz se sníží až o 0,3 % mimo obvyklý scénář rámcového programu.

Co se týká sociálních dopadů, bude posílení rámcového programu dále zvyšovat pokrok v takových oblastech jako jsou zdraví, bezpečnost, zhodnocení lidského kapitálu a vytvoření evropského trhu práce pro vzdělané pracovníky. Pokud se jedná o jeho dopady na životní prostředí, přispěje ke zlepšení řízení přírodních zdrojů, k identifikaci všeobecně prospěšných technologií a k pokroku v porozumění a předpovídání vývoje situace v oblasti životního prostředí.

---

¹⁰ SEC(2005) 430 Posouzení dopadu a předběžné zhodnocení návrhu rozhodnutí Rady a Evropského parlamentu o 7. rámcovém programu.

5. PLNĚNÍ „LISABONSKÝCH CÍLŮ“

Je složité předvídat dosažení lisabonského cíle bez drastického nárůstu výdajů na „zvětšení investic/růstu“ na úrovni EU. Vyžaduje vývoj kvalitní evropské politiky výzkumu, technologie a inovace v rámci plně rozvinuté oblasti Evropského výzkumného prostoru.

Sedmý rámcový program je určen k tomu stát se páteří výstavby evropského znalostního hospodářství. Poprvé zahrnuje období sedmi let, které nabízí novou perspektivu a sílu, a to především díky své synchronizaci a těsným spojením se všemi činnostmi podporujícími růst v nových finančních výhledech. Na základě vnějšího hodnocení může Komise v polovině období navrhnout dodatky k rámcovému programu a přehodnotit jeho řídicí opatření. Kombinace delšího trvání s možností přezkoumání v polovině období zajistí zároveň kontinuitu i flexibilitu.

Vzhledem k příslušné úrovni zmodernizovaných a snadněji přístupných zdrojů k realizaci výzkumnými pracovníky bude sedmý rámcový program nezbytným nástrojem k vytvoření Evropského výzkumného prostoru (ERA) znalostí pro růst.

7. rámcový program Evropského společenství (ES) (Nejvyšší celková částka¹¹ (v milionech EUR), odpovídající podíly a předběžné rozdělení, 2007-2013)											
SPOLUPRÁCE	Témata	Zdraví	Biotechnologie, potraviny, zemědělství	Informační společnost	Nano, materiály, výroba	Energetika	Životní prostředí	Doprava	Socioekonomický výzkum	Bezpečnost a vesmír	44 432
	•S využitím všech programů financování, včetně mezinárodní spolupráce	8 317	2 455	12 670	4 832	2 931	2 535	5 940	792	3 960	
MYŠLENKY	Evropská výzkumná rada										11 862
LIDÉ	Akce Marie Curie										7 129
KAPACITY	Výzkumné infrastruktury										3 961
	Výzkum prováděný ve prospěch malých a středních podniků										1 901
	Regiony znalostí										158
	Výzkumný potenciál										554
	Věda ve společnosti										554
	Mezinárodní spolupráce										358
SVS	Společné výzkumné středisko										1 817
CELKEM ES	Celke										72 726
EURATOM (2007-2011)¹²											3 092

¹¹ Všechny částky v běžných cenách vypočítány na základě pevných cen z roku 2004.

¹² 7. rámcový program Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) v oblasti jaderného výzkumu a odborné přípravy (2007 až 2011), zahrnující výzkum v oblastech energie z jaderné syntézy, jaderného štěpení a radiační ochrany a jaderné činnosti Společného výzkumného střediska (SVS). Celkový rozpočet na pětileté období je 3 092 milionů EUR, z této částky je 539 milionů EUR pro SVS.